

מלחמת העצמאות השניה

במציאות של מדינת ישראל, להבדיל מגרימניה ומכריטיניה, כל תוכנית כלכלית חייבת להיות גם מדינית.

צרכים פעם לשאול בגלוי: מדוע אנחנו מייצרים יותר ביוקר?

שכר העבודה שלנו נמוך מן השכר בארצות שאנחנו רוצים לייצא להן, ושמחן אנחנו מייבאים. הרמה הסכנית שלנו היא מן הגבוהות.

יש מיפעלים בארץ שהביאו ידע ומכונות מיפעליים זרים, המשלמים שכר יותר נמוך מאשר שם, ובכל זאת הם תוצרת יקרה יותר. ההבדל בפריון העבודה אינו מסביר תופעה זו. מה פשרה?

כאן פועל עקרון יסודי של המשק המודרני: גודל הסידרה. מדינה המייצרת לשוק קרוב של שניים וחצי מיליונים, פשוט אינה יכולה להתחרות עם מדינה המייצרת לשוק של מאה מיליון.

הוצאות העל של הניהול, של המדינה, של השרותים למיניהם, מחלקות ליחידות מעטות מדי. אילו לא יתחרה עם גינרל מוטורס, הוא אפילו לא יתחרה עם פולקסוואגן ופיאט.

מעגל קסמים זה מקיף אותנו כחומה אטומה. האשליה של הצטרפות לשוק האירופי המשותף היא אחיזת עיניים עצמית, וכולכם יודעים זאת בתוככי לבכם. את החומה אפשר לפרוץ רק בחזית המכרעת של קיומנו הלאומי: חזית המרחבית.

השוק הדרוש לנו, השוק הטיבעי שלנו, אינו נמצא במרחק של אלף קילומטרים. הוא נמצא במרחק של קילומטר אחד מבית זה. חומת ירושלים היא חלק מן החומה הכלכלית הי מקיפה אותנו.

לא נפרוץ חומה זו לא בפצצות קטנות, אף לא בפצצות גרעין. אותה אפשר להפיל רק בשופר שלום, במיבצע הי מדיני הגדול של דורנו, המתכה למנהיגות הלאומית הי אמיתית המסוגלת למבצעים נועזים ומהפכניים.

שוק מרחבי משותף

כבוד היושבראש, היכן הגאולה למשק הישראלי? גאולתנו טמונה בשוק מרחבי גדול, במשק הבנוי על אוכלוסיה של מאה מיליון ומעלה, הזועקים לאלף המוצרים המהווים שלבים בי סולם העליה של רמתהמחיה.

הגאולה טמונה במשק תעשייתי, שיתמחה בכמה ענפים, בחלוקת עבודה מרחבית גדולה, בשיחרור המשאבים הי מבוזבזים כיום בכל ארצות המרחב במירוץ חמוש עקר וחסרתועלת.

זה מצלצל כיום כאוטופיה. ועצם העובדה שזה מצלצל כאוטופיה, 18 שנה אחרי קום מדינת ישראל, הוא כתביהאישום הנורא בי יותר לממשלה זו ולכל קודמותיה.

כבוד היושבראש, בהביענו היום איאמון לממשלה זו, איננו חושבים רק על חוסרהתושיה שלה בחזית הכלכלית. לנגד עינינו עומד גם הדלונה המוחלט בחזית המדינית. שתי החזיתות האלה, כבוד היושבראש, אינן אלא חזית אחת.

על נאום זה הגיב ראשהממשלה לוי אשכול, בדברי תשובתו, בקטע הבא: ראשיהממשלה ישריהבטחון לוי אשכול: חבר הכנסת אבנרי אין לו סבלנות.

הוא הציע לנו שתי הצעות גאוניות. בדרך כלל אני רוצה לקיים את הכלל "מכל מלמדי השכלתי". כשאני שומע בכנסת טענות, אני מקשיב להן. יתכן שפה ושם יש דברים נכונים.

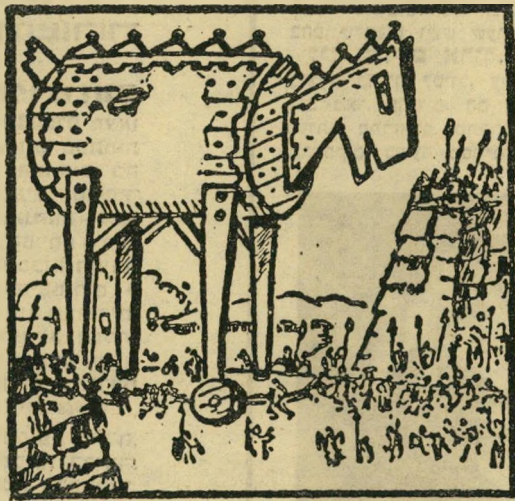
ובכן, חבר הכנסת אבנרי הציע לנו שתי הצעות גאוניות: האחת, שופר שלום גדול. אני, בתמימותי, חשבתי שיש לנו כבר שופר ממורק ומצועעע, יש לנו העולם הזה שתוקע בקול גדול לשלום.

בהצעתו השניה מסביר לנו חבר הכנסת אבנרי שאנחנו — ולצערי זו אמת, וזו הצרה — רק שניים וחצי מיליון יהודים. חשבתי שהצעתו תהיה שניהפך למאה מיליון יהודים בארץ. אבל אין אני יודע איך עושים זאת.

מפעלים כושלים ומן המגננונים הציבוריים, הטפיליים הי עצומים?

מניין לקחת את המשאבים כדי לייצור יחידות ייצור חדשות, כדאיות, שיקלטו את המובטלים הסמויים האלה? האם יש לכך תשובה, כבוד ראשיהממשלה? האם בכלל יש בארץ מישהו המסוגל לתת תשובה של ממש?

הרי אין במדינה מישרד רציני לתיכנון כלכלי, המסוגל להגיש תוכניתאב רצינית, שתהיה יותר מאשר תחבולה של יחסיציבור. לא קיימת גם המנהיגות הדרושה כדי להגשים תוכנית

הסוס הטרואיאני

כזאת. אילו היתה קיימת, מול החזית האדירה של קבוצת הלחץ, המהוות את המישטר הקיים, ואשר כל תוכנית רציונלית הייתה מביאה עליהן חורבן.

טיולים בין קודש וחז"ל

אילו היתה תוכנית, אפשר היה לבוא אל כל שכבות העם, להלהיבן למיבצע לאומי גדול, רצוף וקורבנות, אבל גם רצוף חרות יצירה ותחושת הישג.

אפשר היה לבוא אל העובדים ולומר: התאמצו יותר! עבדו יותר! היו שותפים למאמץ! ואז היה מושם הרגש לא על הקפאת שכר, דבר שהוא נגטיבי במהותו, אלא על העלאה גדולה של פריונהעבודה, על מיבצע סטאכאנובי אדיר, שהיה מקטין באמת את יציאותהייצור ליחידה.

אנו בוודאי היינו נותנים את ידנו, ומוסיפים את קולנו, לאוזניה של מאמץ כזה, למלחמת עוצמאות שניה, מלחמה לשיחרור מכבלי הי תלות הכלכלית.

גם זה לא יתכן כשהצמרת, שאינה מנהיגות, נותנת בי עצמה דוגמה של ביזבוז, של טיולים בין קודש וחז"ל, של שיפוש דירות שרד דווקא בשעה זו, של ניפוח תקציבים והעלאת מסים.

בהעדר תוכנית, גם אין ערך כלכלי — להבדיל מן הערך המוסרי הרב — להקפאת רווחים ודיבידנדות. היכן יושקע הכסף שייחסך?

בהעדר תוכנית, כסף זה פשוט ייכנס למעגל הבזבוזים וחוסרהיעילות, לתמיכה במיפעלים כושלים, לפתימת חורים בצרור הממשלתי הנקוב.

המדינה היא קטנה מדי!

כבוד ראשהממשלה, לא רק תוכנית כלכלית אינה — גם תוכנית פוליטית איננה.

• ציור של הנדריק ואן ליון.

להלן הודעת ח"כ אורי אבנרי בשם סיעת העולם הזה — כוח חדש בדיון על ההצעה להביע איאמון לממשלה.

כבוד היושבראש, כנסת נכבדה. איאאפול להביע איאמון לממשלה שאינה באה אל הכנסת בשום תוכנית של ממש.

היינו מנתחים ברצון, ובכל הרצינות, את תוכנית ספיר, או את תוכנית אשכול, או את תוכנית צדוק, או את תוכנית מפ"ם, או את תוכנית הממשלה — אילו היתה כזאת. אולם תוכנית כזאת אינה, לא תהיה, ובכל אינה יכולה להיות.

לודביג הארולד ספיר

מהי התוכנית, במרכאות כפולות ומרובעות, הקרויה על שמו של מר פנחס ספיר?

למעשה ישנו רק רעיון אחד. זהו הרעיון של מר דוד הורוביץ, נגיד בנק ישראל, והוא אומר: יש להוריד את שכרהעובדים.

אם השכר יהיה ירוד, נוכל להוריד את יציאותהייצור, ולהתחרות בשוקי העולם.

זהו האל"ף, וזהו גם הת"ו. כדי לסבר את האוזן, הוסיפו אנשי יחסיציבור זרזים תליתלים של נושאים אחרים, וכך נוצרה אשליה של תוכנית כוללת, מקיפה ומרשימה.

כאמצע באה מתת-שמייים, שהוסיפה נשק חשוב למערכת הלוחמת הפסיכולוגית: הארולד וילסון, שבעייתו שונות לגמרי, הכריז על תוכנית הדומה — למראית עין — לאותו תלסיסמות ממשלתיות.

ומה שיותר לפינחס וילסון, בוודאי מותר להארולד ספיר.

ואז בא לודביג ארהארד, שבעייתו שונות עוד יותר, וי הוסיף תוכנית משלו.

כך זכינו לתוכנית לודביגהארולדספיר.

לתוכנית רספקטאבילית זו הצטרפה מפ"ם. מפ"ם, שנטשה את המאבק לתשלום תוספת היוקר, שחיבלה בו ושימשה בו כסוס טרויאני ממשלתי, הייתה זקוקה לתוספת סיסמות שתסבר את אוזני בוחריה שלה.

לכן היא מוסיפה עתה טלאים משלה לבגריי המלכההחדשים. ורק טפשים כמונו אינם רואים את התוכנית כוליה.

הורדת השכר לא תעזור!

נניח לרגע, כבוד היושבראש, כי אמנם תתקבל שיטה זו. נניח שעד ערב הבחירות הבאות יקפאו את השכר, ולמעשה יורידו אותו יותר מכפי שמבטיחים.

האם זה ירפא את המשק? האם זה יתרום אפילו תרומה ניכרת להבראה?

לענתו היא — לא.

אפילו ירד שכר עובדי אילון לחצי — לא נגביר את ייצוא המכוניות. כי עצם רעיון יצואה של מכונית ישראלית, בניסיונות הפוליטיות הקיימות, הוא מופרך.

מיפעל המייצר במחיר של 12 ל"י לדולר, ואפילו במחיר 8 ל"י לדולר, לא יהפוך לרוחחי, ולא יהיה בעל כושרתחרות בשוקי-עולם, אם יוקפא שכרם של פועליו.

מיפעל כושל יישאר כושל. מיפעל התלוי על בלימה — יישאר על בלימה. משק שהוקם מלכתחילה על בסיס רעוע, בלתייכלבלי ובלתי מתוכנן, לא יוושע עליידי הסובסידיה שישלמו לו העובדים, עליידי הירוק הגורותיהם.

וזוהי הבעיה היסודית, וממנה מתחמקים המתכננים ואנשי יחסיהייצור.

האם יש לכך תשובה?

תוכנית הראויה לשם תוכנית צריכה להתחיל כאן. מה כדאי לישראל לייצר, ומה לא כדאי לה לייצר? אילו מיפעלים יש לסגור, ואילו יש לעודד?

מה לעשות ברבנות העובדים, המוכרחים להיפלט מ

זה מוכיח שוב עד לאיזה תהומות של אבסורד מובילות דוקטרינות, שאבד עליהן הכלת. שהרי ברור לכל ברדעת שלא רק ה"תיקרה" תעלה אם יתקבל החוק — אלא שיעוריהמס יועלו לכולם, ובעיקר לשכבות הבינוניות והגמוכה. זהו נסיון החיים. שמואל מיקוניס יכול לחשוב כי בהצביעו למען החוק דפק את העשירים — אך למעשה דפק את בעליהמלאכה הקטנים.

למרות שאיש לא העז לדבר כמונו במליאה, הוכשלה ההצעה זמנית בחעדה. זו החליטה לשמוע את כל הצדדים, ובכך נדחה העניין למושב הבא ולמישכן הבא. בדיון על חוק זה, הנוגע להרבה רבבות אורחים, ביום ב', בשעה 17.15, בשעה שנאם תופיק טובי (ק"ח), נכחו באולם המליאה, מלבד היושבראש (קדיש לוי) ואני 11 חבריכנסת:

רשימת הנוכחים: המערך — 5 מתוך 49 (גוברין, שרף, פישר, שורש, ברעם); מפ"ם — 1 מתוך 11 (זוארק); מפ"ם — 4 מתוך 8 (יערי, תלמי, ארזי, שלמה רוזן);

לוי אשכול